

conceptual approaches to it: competence-specific, systemic, activity-based, technological, acmeological, student-centered, synergistic, research, integrated, and life-creativity; principles of pedagogical activity: creativity, personal responsibility, trust and partnership, reflexivity, dynamic integrity, openness, noospheric outlook, self-organization and self-actualization; organizational and pedagogical conditions: actualization of the possibilities of the institution of higher education as a personal development environment, development and implementation of methodological principles for the involvement of future special education specialists in professionally significant creative activities in all possible forms of education. Attention is drawn to the fact that the identified basic approaches, principles and conditions are interrelated, complement each other and collectively represent the most solid scientific basis, on which one can base the technology of developing the professional competence of a special education teacher with a high-quality result in achieving the set goal.

Keywords: professional mobility, pedagogical competence, special education, special education teacher, higher education institutions, higher education students, competence approach.

Авторський внесок кожного із співавторів: Нічуговська Л. І. – 50 %, Ніколенко Л. М. – 50%.

Стаття надійшла до редакції / Received 11.10.2022

Прийнята до друку / Accepted 28.10.2022

Унікальність тексту 90 % (Unicheck ID1013052863)

© Нічуговська Лілія Іванівна, Ніколенко Людмила Миколаївна, 2022.

DOI: <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2022-7-7>

УДК: 378-057.212:005.336.2

Світлана Володимирівна Подпльота
ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-5184-9907>
доктор філософії в галузі педагогіки,
старший викладач кафедри іноземних мов,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Україна
spodpleta@gmail.com

СТУДЕНТСЬКЕ ТЬЮТОРСТВО ЯК НОВА ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ

Актуальність науково-оглядової розвідки продиктована сучасними вимогами щодо якості освіти, із якими зіштовхнулися ЗВО України у ХХІ столітті, зумовленими технологічною еволюцією, швидким розповсюдженням наукових знань та поглибленням конструктивістських поглядів на навчання. Сьогодні педагогічні процеси мають на меті вийти за рамки простого зворотного зв'язку і стати дослідницькою, конструктивною та критичною складовою навчально-виховного процесу.

Новизна дослідження полягає у виявленні особливостей розвитку тьюторства в умовах вищої освіти провідних країн світу та окресленні переваг використання досвіду студентського тьюторства для всіх суб'єктів цього процесу.

Ключові слова: Болонський процес, заклади вищої освіти, тьютор, студентське тьюторство, компетенція.

Вступ. Тривалий час у закладах вищої освіти України навчання переважно розглядалося як процес передачі знань, єдиною метою якого

було виконання програм. Як наслідок, викладачі зіштовхувалися із проблемою недостатньої мотивації з боку студентів та небажанням

розвиватися відповідно до вимог сучасного світу. Умови сьогодення вимагають докорінної перебудови розуміння навчального процесу, який має стати, насамперед, як пізнавальним, конструктивним, осмисленим, опосередкованим і саморегульованим, а не просто процесом запам'ятовування та здобуття фактичних знань. Навчання повинно вийти за межі традиційних лекцій та оцінювання письмових завдань, а викладачі мають виходити за межі своєї ролі передавачів знань та оцінювання, щоб стати фасилітаторами, менторами й, певною мірою, зразками для наслідування, щоб допомогти студентам розвиватися як критичні, творчі особистості, здатні будувати свою інтелектуальну самостійність. Шлях до успіху полягає в прийнятті нових підходів до викладання, реалізації різноманітних стратегій та різних моделей доступу до знань у формальному та неформальному навчальному середовищі. На хвилі інновацій в освітньому просторі України з'явилася ідея тьютора, який відповідає за індивідуалізацію навчального процесу.

Н. Чаюн зазначає: «В умовах змін, що відбуваються у вітчизняній системі освіти, саме цілеспрямована, спеціально організована, педагогічно обумовлена діяльність тьютора виступає тією визначальною основою, що сприятиме модернізації цілісного освітнього процесу, підвищенню якості й прикладної доцільності освітньо-професійної підготовки фахівців для різних сфер...» (Чаюн, 2020, с. 17). Тьюторіали спрямовані на те, щоб дати можливість студентам навчатися індивідуально або у малих групах, розвивати свої знання з навчальних предметів та формувати навички критичного мислення. Тьютори створюють доброзичливе, неформальне середовище, необхідне для успішного навчання у закладах освіти. Вони також виконують управлінську роль у плануванні занять з тьюторантами. Головна мета тьюторства – сприяти та посилювати загальний розвиток студента. Таким чином, воно є важливим компонентом навчальних програм, надаючи студентам можливість звертатися по допомогу «індивідуально». Тьютор допомагає в навчанні, стає наставником, другом та зразком для наслідування.

Ідеї тьюторства, за якого в ролі тьютора виступає студент, що володіє високим рівнем академічної підготовки, наприкінці ХХ століття висловили такі зарубіжні дослідники, як: В. Аллен (1976), А. Ашман та Дж. Елкінс (1990), Т. Скраггс та Р. Осгуртп (1986) і інші. Досвід педагогів в організації тьюторського супроводу висвітлено також у працях зарубіжних дослідників початку ХХІ століття Р. Бека (2007), Е. Гордона (2008), С. Девіса (2004), Д. Палфреймана (2002), Д. Сабрі (2007), В. Карраско, Ч. Лапена (2005) та ін. Останніми роками спостерігається збереження інтересу наукової спільноти до студентського тьюторства (peer tutoring). З'явилося багато досліджень, присвячених темі студентського тьюторства та визначення його ролі для здобувачів знань. Цікавий ракурс дослідження означеної проблеми розкрили Т. Маухінні, Дж. Чжао (2019), які представили досвід бібліотеки Університету Макгілла з пошуку інноваційних шляхів налагодження співпраці із студентською спільнотою через програму одноліткової підтримки під назвою «Многомовні послуги для студентів інженерних спеціальностей» (MSES), яка має на меті сприяти використанню послуг і ресурсів бібліотеки. Бібліотека залучила двох міжнародних студентських бібліотечних тьюторів, які є зараз навчаються на інженерних програмах, і діляться своїми бібліотечними знаннями з однолітками. Огляд цих та інших досліджень демонструє різноманіття моделей організації тьюторства у вищій освіті, адже його концепція може змінюватися від закладу до закладу, і може бути реалізована безліччю способів. Тому разом із опублікуванням різних практичних аспектів вирішення досліджуваної проблеми, з'являються розвідки методологічного характеру, які теоретично осмислюють наявні моделі студентського тьюторства. Так, Н. Чаюн (2020) обґрунтовує авторську модель тьюторської діяльності, яка складається з діалектичної єдності аналітико-діагностичних, мотиваційно-цільових, організаційно-методичних, професійно-змістових, контрольних-оцінювальних складових. Крім цього, авторка доходить думки про потребу у підготовці майбутніх тьюторів засобами спеціальної програми.

Потреба у продовженні наукової роботи із системного осмислення розвідок з проблеми розвитку студентського тьюторства та його ролі в компетентнісному становленні випускника сучасного закладу вищої освіти України зумовила наш науковий інтерес. Відповідно, **метою** статті став аналіз проблеми становлення студентського тьюторства як нової парадигми для розвитку компетентності студентів XXI століття, визначення особливостей розвитку тьюторства в умовах вищої освіти провідних країн світу та окреслення переваг використання досвіду студентського тьюторства для всіх суб'єктів цього процесу.

Для досягнення мети було використано комплекс теоретичних **методів**: аналіз філософської, історико-педагогічної та психолого-педагогічної літератури відповідно до теми дослідження; історико-порівняльний – для розкриття історичної ретроспективи соціально-педагогічних явищ, пов'язаних зі становленням тьюторських практик у європейських країнах; систематизація, класифікація й узагальнення – для формулювання висновків та практичних рекомендацій за темою наукового дослідження.

Роль тьюторства в умовах сучасних закладів вищої освіти. Болонський процес приніс нові труднощі з точки зору педагогічних відносин, встановлених між викладачем та студентом. Педагогічні процеси мають на меті вийти за межі простого зворотного зв'язку та стати дослідницькими, конструктивними та критичними. Сьогодні відбувається активний пошук інновацій для закладів вищої освіти, необхідних для того, щоб надати студентам можливості відповідати сучасним викликам суспільства.

Поєднуючи нові виклики, що стоять перед вищою освітою, та нову парадигму, що лежить в основі процесів навчання та виховання, студентам та викладачам доводиться змінювати академічну поведінку, щоб відповідати актуальним вимогам підготовки, викладання та навчання, що пред'являються суспільством XXI століття. Сучасна педагогічна практика застосовує різноманітні моделі викладання для покращення результативності студентів у закладах вищої освіти. Ці моделі базуються на

методології навчання та виховання, орієнтованій на студентів, індивідуалізуючи досвід навчання. Передача знань повинна бути різноманітною: з формальною навчальною діяльністю, яка приваблює студентів семінарами та груповою роботою, а також із дослідницькими проєктами. Ця парадигма передбачає приділення достатньої уваги індивідуальній та груповій роботі, дослідженням та критичному використанню інформації з точки зору розв'язання проблем, різноманітну та гнучку навчальну програму тощо.

Саме тьюторство постає як належна методика, що сприяє активному залученню студентів до навчальних процесів. Тьюторство на сучасному етапі покликано задовольнити потребу студентства в підтримці та побудові індивідуального освітнього маршруту. Завдяки своєму змісту та широким можливостям тьюторство має багато аспектів, особливостей і може бути реалізовано в різних режимах. Тьюторство активно функціонує в багатьох міжнародних університетах, де тьютори відіграють посередницьку роль між викладачем та студентом і водночас відповідальні за одного чи декількох студентів. Роль тьютора полягає в наданні студентам необхідної підтримки, адресної допомоги, розширенні можливостей для організації творчої діяльності в аудиторній й позааудиторній роботі (Л. Корольова, 2020). Для цього важливо бути амбітним та комунікабельним. Тьютори повинні розвивати свою ефективність шляхом отримання знань з різних напрямків, зокрема з консультування, управління кар'єрою, навички спілкування, командної роботи, урегулювання конфліктів, стилів навчання тощо, щоб забезпечити набір знань, умінь та навичок, які дозволять їм адаптувати свою поведінку до типу ситуацій, з якими вони стикаються в процесі роботи.

Студентське тьюторство – це давня практика, яка простежується, принаймні, аж до стародавніх греків. Здавна студента-тьютора сприймали тьюторанти – як «сурогатного вчителя», а саме тьюторство передбачало лінійну модель передачі знань – вчитель-тьютор-тьюторант. Пізніше було зрозуміло, що взаємодія студентів-тьюторів якісно відрізняється від взаємодії між викладачем та студентом і має ряд

переваг та недоліків. Студентське тьюторство передбачало допомогу більш здібних студентів менш здібним навчатися в парах або невеликих групах, ретельно організованих професійним викладачем. Програми студентського тьюторства в закладах вищої освіти були задокументовані вже у XVIII столітті, і з того часу вони стають дедалі популярнішими. Оскільки впродовж останніх років студентське тьюторство стрімко розвивається та є предметом дослідження багатьох науковців, стало зрозуміло, що студентське тьюторство не обов'язково стосується лише передачі знань, умінь та навичок від більш здібних та досвідчених до менш здібних. З розвитком студентського тьюторства його визначення стало складнішим і ширшим – люди з подібних соціальних груп, які не є професійними викладачами, допомагають один одному навчатись. Однак це визначення дійсно включає посилання на переваги, отримані від тьюторського процесу самим тьютором – все частіше проекти однолітків-тьюторів орієнтовані на переваги як тьюторантів, так і тьюторів. Студентське тьюторство, як правило, зосереджується на змісті навчальної програми.

Тьютор здійснює контроль за навчанням, особистісним та науковим розвитком, а також контролює весь процес навчання конкретного студента, що повинно дати змогу йому зрозуміти свої сильні та слабкі сторони. В. Карраско та Ч. Лапена (2005) стверджують, що тьюторство – це керівна дія з просування та сприяння глобальному розвитку студентів у їх інтелектуальному, емоційному, особистісному та соціальному вимірах.

Роль тьютора в основному пов'язана з характеристиками понять «фасилітатор» та «мотиватор», а не стільки з характеристикою «технічного фахівця» та «оцінювача». Для ефективності тьюторської підтримки тьютор повинен бути вмотивованим, доступним, активним, дискретним, технічним та завзятим. Тьютор, швидше за все, зіткнеться з низкою дилем і матиме постійну необхідність вести, розробляти та встановлювати цілі навчання, передавати знання та оцінювати. Немає простого вирішення цих дилем, і тьютору потрібно постійно переглядати та розмірковувати над цими

питаннями. Виникає необхідність спеціальної підготовки тьюторів.

Ефекти тьюторської діяльності для її різних суб'єктів. Використання студентського тьюторства в прогресивних коледжах та університетах світу може здатися дивним. Зрештою, може викликати сумніви те, чи достатньо 20-річний студент володіє предметом або педагогічними знаннями, щоб успішно навчати інших? Однак для студентів коледжів та університетів, які перейшли на онлайн-навчання в епоху пандемії, особливо для першокурсників, які ще не інтегрувалися у свої студентські спільноти або не звикли до роботи на рівні закладу вищої освіти, студенти-тьютори можуть бути саме тими, хто їм потрібен. Справді, низка емпіричних досліджень José L. Arco-Tirado, Francisco D. Fernández-Martín & Miriam Hervás-Torres (2020), Mawhinney T., Zhao J. C. (2019), Rotzoll D., Wieme S., Zimmermann A., Alex Ph. & Meixensberger J. (2018), Sabri D. (2007) виявила, що студентське тьюторство є досить ефективним. Завдяки студентському тьюторству і тьютори, і тьюторанти отримують результати з різних предметів. Переваги для студентів:

1) Студенти часто сприймають студентів-тьюторів як однодумців. Оскільки багато студентів-тьюторів близькі за віком до своїх підопічних, вони часто можуть легше формувати дружні стосунки, які виходять за межі стосунків з викладачем. *Студент-тьютор швидко долає прірву між квазіавторитетом і другом*, який може бути свого роду викладачем і порадиником.

2) Студенти часто стикаються з різними проблемами та потребують поради. Соціальна ізоляція може заважати навчанням, і для деяких студентів тьютори-однолітки можуть бути першим серйозним соціальним зв'язком у закладі освіти, таким чином зменшуючи почуття самотності. Студенти, які мають принаймні міцні дружні стосунки, можуть консультуватися з різних питань стосовно навчання, з більшою ймовірністю досягнуть успіху та уникнуть труднощів. В епоху онлайн-навчання взаємини студентів зі студентом-тьютором можуть виявитися вирішальними для того, щоб студенти, які відчувають труднощі, стали більш пов'язаними зі

своєю студентською спільнотою та могли краще розв'язувати академічні проблеми.

3) Студенти-тьютори можуть слугувати взірцем для наслідування. Тьютори дають змогу підопічним побачити, чого вони можуть досягти найближчим часом, тим самим *покрощити віру студентів у те, що в них усе вийде*. Студенти, які вірять у себе, з більшою ймовірністю братимуться до роботи, яка їм потрібна для покращення свого академічного рівня.

4) Студенти, які покращують знання на тьюторіалах, *більш схильні працювати на благо свого закладу освіти у майбутньому*, наприклад, теж ставати тьюторами для майбутніх студентів, оскільки почуваються більш комфортно та впевнено у своїх знаннях та навичках.

5) Студентське тьюторство має мотиваційні переваги, і воно пов'язане зі *зменшенням тривог перед іспитами й більшою залученістю студентів до процесу навчання*. Іншими словами, якісне студентське тьюторство може змусити студентів відчувати себе комфортніше під час роботи з новим матеріалом, поглиблювати свої знання через численні обговорення на тьюторіалах.

6) Студентське тьюторство усуває необхідність прохати про допомогу викладачів. Студенти більш схильні *шукати інші форми академічної підтримки*, у процесі яких студенти-тьютори надають їм нові знання. Студенти-тьютори також можуть дати підопічним поради про те, як шукати інформацію, планувати час тощо. Студенти, які розвивають свої навички навчання, з більшою ймовірністю досягнуть успіху як у закладі освіти, так і на роботі.

Не лише підопічні отримують користь від навчання в тьюторів. Студенти-тьютори, які самі є студентами закладу вищої освіти, також *можуть поглибити свої знання з різних предметів*. Взаємовідносини з тьютором у своїх кращих проявах – це мініспільнота, в якій обидві сторони навчають одна одну. Тьютори також *покращують свої комунікативні навички, розвивають емпатію, відчуття гордості за те, що допомагають іншим досягати успіху*. Пояснення й обговорення концепцій з тьюторантами допомагають краще закріпити власне розуміння матеріалу.

Чинні тьюторські програми та практики в закладах вищої освіти Європи. Тьюторські програми, розроблені закладами вищої освіти, різноманітні та демонструють різні стратегії способів їхньої реалізації та організації.

Відома модель тьюторства, яка називається «програма підтримки для іноземних студентів». Основними цілями такої програми є інтеграція студентів з інших країн у нове академічне життя та заохочення їхнього особистісного та міжособистісного розвитку. Ці програми побудовані з метою надання привілейованої підтримки на основі тісних стосунків тьютора та підопічних задля адаптації останніх у життя закладу (Mawhinney & Zhao, 2017).

Існує також регулярна програма підтримки студентів-першокурсників, де метою студентського тьюторства є надання комплексної допомоги студенту-першокурснику для його якнайшвидшої адаптації в новому освітньому середовищі, а також для покращення якості освіти всіх студентів. Крім цього, студентське тьюторство сприяє розвитку лідерських якостей у студентів старших курсів, а також їхнє уміння вже в період навчання ділитися знаннями, здобутими за роки навчання в університеті. Ця програма має на меті підвищити навчальні досягнення студентів, дати можливість студентам розвивати свої навички роботи в групі та розширювати кар'єрні можливості (Arco-Tirado, Fernández-Martín & Hervás-Torres, 2020).

Деякі заклади вищої освіти використовують тьюторство для виконання програм підтримки студентів, які приїжджають до нової країни завдяки програмі обміну Еразмус. Ці студенти не є першокурсниками, вони вже є частиною системи вищої освіти у своїй країні та здобули знання з предметів, які вони вивчають. Тож підтримка, яка надається студентами-тьюторами, зосереджується на більш нагальних потребах для сприяння швидкій інтеграції. Є також заклади, які мають тьюторську програму для підтримки студентів з особливими освітніми потребами. Такий вид студентського тьюторства в основному спрямований на те, щоб допомогти студентам з інвалідністю уникнути їх соціальної ізоляції та досягти академічних успіхів (Rotzoll, Wiemer, Zimmermann, Alex & Meixensberger, 2018).

Хоч моделі студентського тьюторства відрізняються за структурою, дослідження показують, що вони часто найбільш ефективні, коли один відділ керує та оцінює тьюторську діяльність. Студентські та академічні справи повинні узгоджуватися з викладачами кафедр з предметів, з яких буде запропоновано тьюторська допомога, щоб планувати програми та встановити цілі навчання. В ідеалі, тьюторів слід ретельно перевіряти, щоб переконатися, що вони достатньо кваліфіковані для викладання предметів, а також надавати їм постійне навчання та підтримку з використання найкращих методів тьюторства. Деякі заклади вищої освіти, як-от Університет Дюка (Північна Кароліна, США), вже роблять це успішно. Наприклад, усі студенти математичного факультету можуть отримати до 12 годин тьюторства від підготовленого студента-тьютора, який отримав високу оцінку з відповідного предмета (*Duke University, 2022*). Подібно до того, як студенти-тьютори надають підтримку своїм підопічним, викладачі факультету повинні підтвердити їх кваліфікацію.

Отже, тьюторські програми, що реалізуються в різних установах, мають спільні ознаки. Зокрема, вони *реалізуються у п'ять етапів*: виявлення та набір студентів-тьюторів; розподіл студентів тьюторам; навчання тьюторів; реалізація тьюторської програми; моніторинг та оцінка програми.

На підставі огляду чинних програм, ми виокремили такі *особливості студентського тьюторства*:

- зміст тьюторської навчальної програми може бути орієнтований на набуття знань, умінь чи навичок, або їх поєднання, обсяг тем дуже широкий;

- розмір групи на тьюторіалі може варіюватися від двох студентів до тридцяти й більше; менш традиційним та більш дієвим є навчання в парах, іноді два тьютори ведуть групу тьюторантів разом;

- тьютори та тьюторанти можуть навчатися як на одному курсі, так і на різних;

- тьютор з тьюторантами може працювати на основі перехресних можливостей (навіть якщо вони одного віку). Проте останнім часом зростає інтерес до тьюторства, де тьютор володіє лише

дуже невеликою частиною навчальної програми й працює з тьюторантом над поглибленим розумінням матеріалу;

- безперервність ролей є ще однією особливістю студентського тьюторства; структурована зміна ролей у стратегічні моменти (взаємне тьюторство) може мати перевагу, включаючи більшу новизну та ширший стимул до самооцінки, оскільки всі учасники можуть стати тьюторами;

- місця зустрічі студентів-тьюторів зі своїми підопічними можуть бути різноманітними;

- тьюторіали організуються на регулярній основі та за попередньою домовленістю;

- тьюторантами можуть бути усі студенти або цільові підгрупи, наприклад, особливо обдаровані, або ті, хто має проблеми в навчанні, а також представники етнічних, релігійних та інших меншин;

- тьюторами можуть стати усі охочі, попри те, що традиційним є припущення про те, що тьюторами повинні бути «найкращі студенти». Однак дослідження свідчать, що дуже великі відмінності в здібностях можуть виявитися недостатньо заохочувальними для тьютора. Якщо тьютори – це студенти, які мають середні результати навчання, то і тьютор, і тьюторант повинні виявити спільні проблеми для подальшої діяльності (Fantuzzo, Dimeff & Fox, 1989, с. 133–135). Попри те, що переваги для тьютора можуть бути не такими великими, спільна вигода обох може бути більшою (Scruggs & Osguthorpe, 1986; Ashman & Elkins, 1990);

- цілі тьюторіалів можуть бути спрямовані на здобуття нових знань, умінь чи навичок, побудову соціальних зв'язків, на здобуття іміджу тощо.

Висновки. Студенське тьюторство, як нова парадигма сучасної вищої освіти, сприяє утвердженню змін усередині закладів різного підпорядкування з метою розбудови конкурентноспроможної системи, орієнтованої на включення у європейський освітній простір. Саме передовий досвід європейських університетів має стати емпіричною основою для визначення шляхів упровадження інституту тьюторства в закладах вищої освіти України. Розглянуті нами доробки зарубіжних вчених продемонстрували

безперечні переваги студентського тьюторства для його суб'єктів (студентів-тьюторів та студентів-тьюторантів), які полягають у швидкому доланні студентом-тьютором прірви між квазіавторитетом і другом, зменшенні почуття самотності студента-тьюторанта, розвитку його самопевненості, збільшенні залученості студентів до процесу навчання та пошуку різних форм академічної активності, завдяки чому здобувачі освіти з більшою ймовірністю досягнуть успіху вже на робочому місці.

Очевидною універсальністю характеризуються етапи реалізації ідеї тьюторства в закладі вищої освіти, а саме: виявлення та набір студентів-тьюторів; розподіл студентів між тьюторами; навчання тьюторів; реалізація тьюторської програми; моніторинг та оцінка програми. Специфіка їхньої реалізації буде полягати у врахуванні унікальної моделі студентського тьюторства, розробленої кожним закладом освіти.

Можливостями використання зарубіжного досвіду студентського тьюторства в умовах університетської освіти України є:

- запровадження тьюторських навчальних програм щодо визначеного спектру тем;
- підготовка тьюторів, зокрема, до їхньої парної роботи із групою студентів;
- окреслення перехресних можливостей суб'єктів тьюторства (тьютор володіє лише дуже невеликою частиною навчальної програми й

працює з тьюторантом над поглибленим розумінням матеріалу);

– матеріальне забезпечення місць зустрічей студентів-тьюторів зі своїми підопічними;

– осмислення цілей тьюторіалів як таких, що спрямовані на розвиток компетентності, побудову соціальних зв'язків, на здобуття іміджу тощо, адже на ринку праці сьогодні цінується не просто інформація, а вміння та навички опанування мовою інформації та обчислень, а також здатність та бажання продовжувати вчитися. Тому в наш час метою впровадження інституту тьюторства повинно бути розвиток професійної компетентності здобувачів вищої освіти, набуття ними наукового менталітету, здатності до аналітики та міркувань, розвиток творчої уяви тощо.

Перспективами подальших дослідження вбачаємо в розкритті історичних аспектів та переваг студентського тьюторства в Німеччині.

Подяка. Це дослідження було виконано за підтримки Цукунфт Коледжа (Університет Констанца) за фінансування Стратегії досконалості федерального та земельних урядів Німеччини.

Acknowledgements. This research was kindly supported by the Zukunftskolleg, University of Konstanz with funding from the Excellence Strategy of the German Federal and State Governments.

Література

- Корольова Л. М. Сучасні форми, методи й засоби підготовки майбутнього вчителя нової української школи до розвитку креативних здібностей молодших школярів. *Науковий журнал Хортицької національної академії. Scientific Journal of Khortytsia National Academy. (Серія: Педагогіка. Соціальна робота)* : наук. журн. / [редкол. : В. В. Нечипоренко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : Вид-во комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2020. Вип. 1(2). С. 80–87. DOI : <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2020-2-8>
- Чаюн Н. С. Тьюторська діяльність: сутнісні основи, практика, перспективи. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2020. № 2 (58). С. 8–19. DOI : <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-58-8-19>
- Allen V. I. *Children as Teachers*. London: Open University Press, 1976. 178 p.
- Ashman A. F., Elkins J. *Cooperative learning among special students* / Foot, H. C., Morgan, M. J. and Shute, R. H. (Eds.), *Children Helping Children*. London and New York : John Wiley, 1990. 200 p.
- Beck R. J. *The Oxford tutorial system: A learning theory. Oxford Magazine. Eighth week. Trinity Term. 2007.* P. 13–17.

- Carrasco V., Lapeña C. La acción tutorial en la Universidad de Alicante. In *Investigar el diseño curricular: redes de docencia en el Espacio Europeo de Educación Superior*. 2005. Vol. 2. P. 329–358. URL : https://www.researchgate.net/publication/279481900_La_tutoria_universitaria_en_el_modelo_de_la_convergencia_europea (Access: 01.09.22)
- Davies S. School Choice by Default? Understanding the Growing Demand for Private Tutoring in Canada. *American Journal of Education*. 2004. № 110 (3).
Duke University. 2022. URL : <https://duke.edu>
- Fantuzzo J. W., Dimeff L. A., Fox S. L. Reciprocal peer tutoring: a multimodal assessment of effectiveness with college students, *Teaching of Psychology*. 1989. № 16(3). P. 133–135. DOI : https://doi.org/10.1207/s15328023top1603_8
- Gordon E. 5 Ways To Improve Tutoring Programs. *Phi Delta Kappan*. № 90 (6). 2008. P. 440–445.
- José L. Arco-Tirado, Francisco D. Fernández-Martín & Miriam Hervás-Torres. Evidence-based peer-tutoring program to improve students' performance at the university, *Studies in Higher Education*, 2020, 45:11, 2190-2202, DOI : <https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1597038>
- Mawhinney T., Zhao J. C. Implementing a Peer Support Program for International Students: A Case Study at McGill University Library. In S. Arnold-Garza & C. Tomlinson (Eds.), *Students Lead the Library: The Importance of Student Contributions to the Academic Library*. Chicago: Association of College and Research Libraries. 2019. URL : file:///C:/Users/user/Downloads/StudentsLead_Chapter10.pdf (Access: 01.09.22)
- Palfreyman D. *The Oxford tutorial: Thanks, you taught me how to think*. Oxford : Oxford Centre for Higher Education Policy Studies, 2002. 85 p.
- Rotzoll D., Wieme S., Zimmermann A., Alex Ph. & Meixensberger J. International Peer-teaching: the LernKlinik Leipzig «Erasmus-Week» for Incoming Erasmus Students. *GMS Journal for Medical Education*. 2018, 35. DOI : <https://doi.org/10.3205/zma001202> (Access: 01.09.22)
- Sabri D. Students' experiences of the formative assessment of essays in history and archaeology at Oxford. Oxford : Learning Institute, 2007. 34 p.
- Scruggs T. E., Osguthorpe R. T. Tutoring interventions within special education settings: a comparison of cross-age and peer tutoring, *Psychology in the Schools*. 1986. № 23 (2). P. 187–193 DOI : [https://doi.org/10.1002/1520-6807\(198604\)23:2<187::AID-PITS2310230212>3.0.CO;2-7](https://doi.org/10.1002/1520-6807(198604)23:2<187::AID-PITS2310230212>3.0.CO;2-7)

References

- Allen, V. I. (1976). *Children as Teachers* : Open University Press (eng).
- Ashman, A. F. & Elkins, J. (1990). Cooperative learning among special students, in Foot, H. C., Morgan, M. J. and Shute, R. H. (eds.), *Children Helping Children*. London and New York : John Wiley (eng).
- Beck, R. J. (2007). The Oxford tutorial system: A learning theory. *Oxford Magazine. Eighth week. Trinity Term*. 13–17 (eng).
- Carrasco, V. & Lapeña, C. (2005). La acción tutorial en la Universidad de Alicante. In *Investigar el diseño curricular: redes de docencia en el Espacio Europeo de Educación Superior*, Vol. 2 (329–358). Alicante: Universidad de Alicante https://www.researchgate.net/publication/279481900_La_tutoria_universitaria_en_el_modelo_de_la_convergencia_europea (spa).
- Chaiun, N. S. (2020). Tutoring: essential fundamentals, practice, perspectives. *Scientific Notes of «KROK» University*, 2 (58), 8–19. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-58-8-19> <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-58-8-19> (ukr).
- Davies, S. (2004). School Choice by Default? Understanding the Growing Demand for Private Tutoring in Canada. *American Journal of Education*. № 110 (3) (eng).
Duke University. 2022. URL : <https://duke.edu> (Access: 01.09.22) (eng).

- Fantuzzo, J. W., Dimeff, L.A. & Fox, S.L. (1989). Reciprocal peer tutoring: a multimodal assessment of effectiveness with college students, *Teaching of Psychology* 16(3), 133–135 https://doi.org/10.1207/s15328023top1603_8 (eng).
- Gordon, E. (2008). 5 Ways To Improve Tutoring Programs. *Phi Delta Kappan*. № 90 (6). 440–445 (eng).
- José, L. Arco-Tirado, Francisco, D. Fernández-Martín & Miriam, Hervás-Torres (2020). Evidence-based peer-tutoring program to improve students' performance at the university, *Studies in Higher Education*, 45:11, 2190-2202 <https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1597038> (eng).
- Koroliova, L. M. (2020). Modern forms, methods and means of training future teachers of the new Ukrainian school for the development of creative abilities in primary-school pupils. *Scientific Journal of Khortytsia National Academy. (Series: Pedagogy. Social Work)* : scientific journal : Publishing house of the Municipal Institution of Higher Education Khortytsia National Educational and Rehabilitation Academy of Zaporizhzhia Regional Council, Iss. 1(2). 80–87. DOI : <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2020-2-8> (ukr).
- Mawhinney, T. & Zhao J. C. (2019). Implementing a Peer Support Program for International Students: A Case Study at McGill University Library / In S. Arnold-Garza & C. Tomlinson (Eds.), *Students Lead the Library: The Importance of Student Contributions to the Academic Library* : Association of College and Research Libraries file:///C:/Users/user/Downloads/StudentsLead_Chapter10.pdf (Access: 01.09.22) (eng).
- Palfreyman, D. (2002). *The Oxford tutorial: Thanks, you taught me how to think*. Oxford : Oxford Centre for Higher Education Policy Studies (eng).
- Rotzoll, D., Wiemer, S., Zimmermann, A., Alex, Ph. & Meixensberger, J. (2018). International Peer-teaching: the LernKlinik Leipzig «Erasmus-Week» for Incoming Erasmus Students. *GMS Journal for Medical Education*. 35 <https://doi.org/10.3205/zma001202> (eng).
- Sabri, D. (2007). *Students' experiences of the formative assessment of essays in history and archaeology at Oxford*. Oxford : Learning Institute (eng).
- Scruggs, T. E., Osguthorpe, R. T. (1986). Tutoring interventions within special education settings: a comparison of cross-age and peer tutoring, *Psychology in the Schools* 23(2), 187–193 [https://doi.org/10.1002/1520-6807\(198604\)23:2<187:AID-PITS2310230212>3.0.CO;2-7](https://doi.org/10.1002/1520-6807(198604)23:2<187:AID-PITS2310230212>3.0.CO;2-7) (eng).

PEER-TUTORING AS A NEW PARADIGM FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENTS COMPETENCES OF THE XXI CENTURY

**Svilana Podplota, Ph.D in Pedagogy, Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages,
Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University, Melitopol, Ukraine, e-mail :
spodpleta@gmail.com**

Higher education institutions in Ukraine have faced requirements related to the quality of teaching and learning. Constant technological evolution, the rapid spread of scientific knowledge, and constructivist views on learning call into question the veracity of the information given to students during lectures. The article examines the problems and transformations in educational and methodological processes stimulated by the Bologna process. Pedagogical processes aim to go beyond simple feedback and should become a research, constructive and critical component of the educational process. Addressing these issues is important for academics to acquire new competencies and implement new teaching practices in their work. It is proposed to use tutoring practices to organize the educational process of higher education institutions of Ukraine. Tutoring at the current stage is designed to meet the need of students to support and build an individual educational route. Due to its content and wide possibilities, tutoring has many aspects, features and can be implemented in different modes. Tutoring is actively used in many international universities, where tutors play an intermediary role between a professor and a student and, at the same time, are responsible for one or more students. Peculiarities of peer-tutoring are considered. It has been proven that peer-tutoring contributes to improving the competencies of a person of the future. The use of tutoring methods of education contributes to